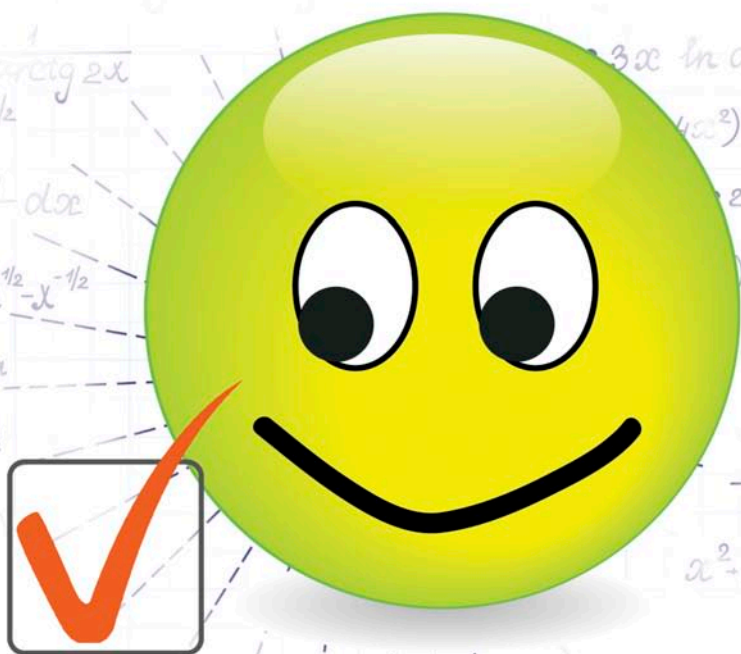

RAHVUSVAHELINE BESTSELLER

ÕNNE VÕRRAND

KAVANDAGE OMA RADA RÕÕMU SUUNAS

Mo Gawdat

Originaali tiitel:
Mo Gawdat
Solve for Happy: Engineer Your Path to Joy
2017

Kõik õigused käesolevale väljaandele on seadusega kaitstud. Kogu raamatut või ükskõik millist osa sellest ei ole lubatud reprodutseerida, paljundada ega levitada ükskõik millisel viisil või milliseks otstarbeks ilma autoriõiguse valdaja kirjaliku loata.

Tõlkinud Silja Soone
Toimetanud Stella Sägi
Korrektuuri lugenud Mari Mets
Kaane kujundanud Reet Helm

Copyright © 2018 by Mo Gawdat
All rights reserved.
© Tõlge eesti keelde ja eestikeelne väljaanne. Kirjastus ERSEN, 2019.

B07365119
ISBN 978-9949-82-451-9

Kõik kirjastuse Ersen raamatud ja e-raamatud on saadaval veebipoest

www.ersen.ee

Lahingu raskus on tähtsusetu neile, kes viibivad rahu.

Alile

Olen kindel, et oled õnnelik seal, kus iganes sa praegu oled.

Sisukord

Sissejuhatus 11

I osa **25**

1. peatükk. Võrrandi koostamine 27
2. peatükk. 6 – 7 – 5 45

II osa. **6** **Suured illusioonid** 57

3. peatükk. See väike hääleke teie peas 59
4. peatükk. Kes te olete? 83
5. peatükk. Mida te teate? 113
6. peatükk. Kas keegi teab, mis aeg on? 131
7. peatükk. Houston, meil on probleem! 153
8. peatükk. Sama hästi võite ka hüpata 167

III osa **7** **Pimealad** 189

9. peatükk. Kas see on tõsi? 191

IV osa. **5** **Ülimad töed** 225

10. peatükk. Siin ja praegu 231
11. peatükk. Pendli kõikumine 247
12. peatükk. Kõik, mida vajate, on armastus 259
13. peatükk. Elage rahus 275
14. peatükk. Kes lõi kelle? 303

Järelsõna. Vestlus Aliga 339

Tänu sõnad 353

Märkused 357

Sissejuhatus

Seitseist päeva pärast minu imelise poja Ali surma hakkasin ma kirjutama ega suutnud lõpetada. Minu teemaks oli õnnelikkus – olukorda arvestades ebatõenäoline jutuaine.

Ali oli tõesti ingel. Ta muutis kõik, mida ta puudutas, paremaks ja kõik, keda ta kohtas, õnnelikumaks. Ta oli alati rahulik ja õnnelik. Tema energiat ja hella hoolt, mida ta kõigile tema teele sattuvatele olenditele osutas, oli võimatu märkamata jätta. Kui ta meie seast lahkus, oli miljon põhjust olla õnnetu – isegi meeleteitel. Kuidas pani tema lahkumine mind kirjutama seda, mida hakkate kohe lugema? See lugu sai alguse umbes tema sündimise päeval – võib-olla isegi varem.

Alates päevast, mil hakkasin tööle, olen nautinud suurel hulgal edu, rikkust ja tunnustust. Kuid kõigest sellest hoolimata olin ma pidevalt õnnetu. Oma karjääri alguses sellistes tehnikahiiglastes, nagu IBM ja Microsoft, saavutasin ma külluse: intellektuaalse rahulolu, piisava ego upitamise ning, jah, ma teenisin ka pisut raha. Kuid ma avastasin, et mida enam saatus mind õnnistas, seda õnnetumaks ma muutusin.

See polnud sellepärast, et elu oli muutunud keeruliseks – teate ju, nagu selles 1990ndate räpplaulus „Mo Money mo Problems“. Probleem oli, et vaatamata finantsilistele ja intellektuaalsetele hüvedele polnud ma võimeline oma elus rõõmu leidma. Isegi mu suurim õnnistus, mu pere, ei pakkunud mulle rõõmu, sest ma lihtsalt ei osanud seda tunda.

Iroonia seisnes selles, et nooremana, hoolimata pingutustest leida oma rada ja püüdes sageli ots otsaga kokku tulla, olin ma alati väga õnnelik. Kuid aastaks 1995, kui ma koos oma naise ja meie kahe lapsega asjad pakkisin ja Dubaisse kolisin, olid asjad muutunud. Pean mainima, et mul pole midagi Dubai vastu. See on imeline, lahkete kodanikega linn ja emiraatide elanikud panid meid tõesti tundma end nagu kodus. Meie saabumine langes kokku Dubai plahvatusliku kasvu murdepunktiga, mis pakkus jalu- lustrabavalt palju karjäärivõimalusi ja miljoneid viise enda õnneli- kuks muutmiseks või vähemalt selle proovimiseks.

Kuid Dubai võib tunduda ka sürreaalne. Kuuma liiva ja türkiis- sinise vee taustal on siluett tulvil futuristlikke kontorihooneid ja elamutorne, kus pidev ostjate vool kogu maailmast napsab endale miljoneid väärt kortereid. Tänavatel manööverdavad Porsched ja Ferrarid parkimiskohtade pärast koos Lamborghinide ja Bentley- tega. Kontsentreeritud rikkuse ekstravagantsus pimestab teid – kuid samal ajal tekitab kiusatust küsida, kas võrrelduna selle kõi- gega, olete te üldse eriti midagi saavutanud.

Ajaks, mil me emiraatidesse jõudsime, olin juba langenud har- jumusse võrrelda end oma superrikaste sõpradega ja end alati puuduses näha. Kuid need pisendavad tunded ei saatnud mind psühhiaatri juurde ega aasramisse. Selle asemel panid need mind rohkem pingutama. Ma lihtsalt tegin seda, mida olin alati teinud nohikuna, kes on lapsepõlvest saadik obsessiivselt lugenud – ost- sin kuhja raamatuid. Uurisin aktsiatrendide tehnilisi analüüse põ- hivalemiteni, mis joonistusid igal diagrammil. Ja olles need sel- gekts õppinud, suutsin ma professionaali kombel ennustada turu lühiajalisi kõikumisi. Tulin pärast päevatöö lõpetamist koju just umbes selleks ajaks, mil NASDAQ Ameerika Ühendriikides ava- nes, ning rakendasin oma matemaatilisi oskusi suurte rahahulkade teenimiseks päevakauplejana (või minu puhul täpsemalt pigem öökauplejana).

Ja siiski – ilmselt pole ma ka esimene inimene, keda kuulete seda lugu rääkimas – mida enam raha ma teenisin, seda õnnetumaks ma muutusin. Mis viis mind lihtsalt rohkema töötamise ja enamate mänguasjade ostmiseni, eeldades ekslikult, et see pingutus tasub end varem või hiljem ära ja ma leian kullapaja – õnnelikkuse –, mis minu arvates peitus suurte saavutuste vikerkaare lõpus. Olin muutunud hedonistlikuks rügajaks, nagu psühholoogid seda nimetavad. Mida enam saate, seda enam tahate. Mida enam püüate, seda enam põhjuseid püüdmiseks leiате.

Läksin ühel õhtul internetti ja ostsin kahe klikiga kaks klassikalist Rolls-Royce'i. Miks? Sest ma sain seda teha. Ja kuna ma püüdsin meeleheitlikult täita tühimikku oma hinges. Te ei üllatu kuulates, et kui need kaks kaunist ja stiilset Inglise autotööstuse klassikut saabusid, ei tõstnud need mu tuju kõige vähemalgi määral.

Sellele eluetapile tagasi vaadates polnud see eriti lõbus. Minu töö keskendus Microsofti äri laiendamisele Aafrikas ja Kesk-Idas, mis, nagu te võite ette kujutada, pani mind veetma palju aega lennureisidel. Minu pidevatel *rohkema* otsingutel muutusin isegi kodus pealetükkivaks ja ebameeldivaks, ja ma teadsin seda. Veetsin liiga vähe aega, tunnustades imelist naist, kellega olin abiellunud, liiga vähe aega oma suurepärase poja ja tütreaga, ega teinud kunagi pausi, et nautida päeva kulgemist.

Selle asemel veetsin enamiku ärkvelolekutundidest, olles kiirustav, närviline ja kriitiline, nõudes saavutusi ja tulemusi isegi oma lastelt. Püüdsin maniakaalselt panna maailma vastama nägemusele, mida mina õigeks pidasin. 2001. aastaks oli armutu tempo ja tühjus viinud mind väga musta auku.

Teadsin sel hetkel, et ma ei saa probleemi ignoreerimisega jätkata. See pealetükkiv, õnnetu inimene, kes mulle peeglist vastu vaatas, polnud mina. Igatsesin õnneliku, optimistliku noormehe järele, kes ma alati olin olnud, ning olin väsinud selle kurnatud, õnnetu ja agressiivsena näiva mehe kingades tammumisest. Otsustasin võtta

õnnetusetunnet väljakutsena – rakendasin eneseuuringuteks oma nohiklikku lähenemist koos inseneri analüütilise meelega, et kaevata tee mustast august välja.

Kasvasin üles Egiptuses Kairos, kus mu ema oli inglise kirjanduse professor, ning hakkasin raamatuid neelama ammu enne oma esimest koolipäeva. Kaheksandast eluaastast alates valisin igal aastal ühe teema, millele keskenduda, ja ostsin nii palju raamatuid, kui minu eelarve võimaldas. Veetsin ülejäänud aasta uurides iga sõna igas raamatus. Selline kinnisideelisus oli minu sõprade jaoks naljakas, kuid harjumus jäi mulle külge kui lähenemine kõigile väljakutsetele ja ambitsioonidele. Mil iganes elu raskeks muutus, hakkasin ma lugema.

Õppisin iseseisvalt puusepatööd, mosaiigi valmistamist, kitarrimängimist ja saksa keelt. Lugesin relatiivsusteooriast, uurisin mänguteooriat ja matemaatikat ning õppisin arendama kõrgtasemel arvutiprogrammeerimist. Koolilapsena ja seejärel teismelisena lähenesin ma oma raamatukuhjadele visa pühendumisega. Vanemaks saades rakendasin sama kirge, et õppida klassikaliste autode restaureerimist, kokandust ja hüperrealistlikke sөejoonistusi. Saavutasin arvestatava profitaseme äris, juhtimises, finantsalal, majanduses ja investeerimises just peamiselt raamatutest.

Kui elu muutub raskeks, kaldume me tegema rohkem seda, mida teame end kõige paremini oskavat. Seega sukeldusin ma kolmekümnendates eluaastates ja õnnetuna lugemisse oma olukorra kohta. Ostsin kõik õnneteemalised raamatud, mida suutsin leida. Osalesin kõigil kursustel, vaatasin kõiki dokumentaalfilme ja analüüsisin siis püüdliselt kõike, mida olin teada saanud. Kuid ma ei lähenenud teemale samast vaatenurgast nagu psühholoogid, kes on kirjutanud raamatuid ja viinud läbi katseid, mis on muutnud „õnneotsingud“ nii kuumaks akadeemiliseks teadusharuks. Kind-

lasti ei järginud ma kõiki filosoofe ja teolooge, kes on maadelnud inimõnne probleemiga tsivilisatsiooni algusest saadik.

Lammutasin oma õppekavast kinni pidades õnnelikkuse probleemi väikseimateks osakesteks ja rakendasin tehnilist analüüsi. Võtsin kasutusele faktidel põhineva lähenemisviisi, mis oleks mõõdetav ja korratav. Asja käigus panin proovile kõik protsessid, mida mul kästi pimesi rakendada, testisin kõigi liikuvate osade sobivust ja vaatlesin sügavuti iga sisendi kehtivust, Tegeldes soovitud tulemust tootva algoritmi loomisega. Tarkvaraarendajana seadsin eesmärgiks leida kood, mida saab rakendada minu elus ikka ja jälle, et iga kord prognoositavalt õnnelikkus saavutada.

Veidral kombel leidsin ma pärast kõike seda härra Spocki väärilist üliratsionaalset pingutust esimese tõelise läbimurde tavalise vestluse käigus oma emaga. Ta oli mul alati soovitanud kõvasti tööd teha ja seada kõige suuremaks prioriteediks finantsilise edu. Ema kasutas sageli araabia vanasõna, mis vabalt tõlgituna tähendas: „Söö aasta säästlikult ja riietu teine aasta säästlikult ja sa leiad igavese õnne.“ Noore mehena järgisin ma seda nõuannet jumalakartlikult. Töötasin kõvasti ja säästsin ning sain edukaks. Olin omapoolse tehingu poole täitnud. Seega läksin ühel päeval ja küsisin emalt: „Kus on kõik see õnnelikkus, mida mul on nüüd õigus oodata?“

Selle vestluse käigus torkas mulle äkitselt pähe, et õnnelikkus ei tohiks olla midagi, mida peaks ootama ja mille nimel tööd tegema, justkui peaks selle *välja teenima*. Veelgi enam, see ei peaks sõltuma välistest tingimustest, **veelgi vähem heitlikest olukordadest ja potentsiaalselt põgusast karjääriedust ning kerkivast aktsiakapitalist**. Minu rada oli sinnamaani olnud tulvil progressi ja edu, kuid iga kord, kui olin midagi saavutanud, liigutati eesmärgitulpasid justkui pisut kaugemale.

Mõistsin, et ma ei jõua mitte kunagi õnnelikkuseni nii kaua, kui ma hoian kinni ideest, et niipea, kui ma teen seda või saan tolle või jõuan selle saavutuseni, *saan* ma õnnelikuks.